

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XII.

V Celovcu, 30. malega travna 1893.

Štev. 12.

Javen shod

napravi

katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem

v nedeljo dné 14. velikega travna t. l.

pri „Činkovcu“ v Št. Janžu v spodnji Rožni dolini.

Začetek ob 1/2 4. uri popoldne.

Sporod:

1. Pozdrav predsednika.
2. Govor o namenu društva.
3. Govor o političnih strankah na Koroškem.
4. Govor o šolah.
5. Govor o važnosti volitev sploh.
6. Govor o gospodarskih zadevah koroških Slovencev.
7. Slučajni govori, razni nasveti in vpisovanje novih udov.

Po zborovanju bode prosta zabava, pri kateri bodo iz posebnosti sodelovali Kotmaroveški slovenski pevci. — Ustop imajo izključljivo le udje in povabljeni gostje. — Pri ugodnem vremenu vršil se bode shod na prostem.

Slovenci! Udeležite se tega važnega zborovanja v prav obilnem številu! **Odbor.**

Prevrat v Srbiji.

O jugoslovanskih zadevah le redko in neradi kaj poročamo, ker iz tistih krajev navadno sploh ni kaj veselega povedati. Tam ne gospodari pravica in postava, temveč le surova sila. Omikanci, ki so prišli iz visokih šol, hočejo vsi vladarji biti nad nevednim ljudstvom, in ker jih je preveč, da bi vsi ministri postali, sovražijo tiste, ki imajo državno oblast v rokah, delajo nepotrebne stranke, ki se med seboj smrtno sovražijo, ter skušajo nasprotno stranko ob veljavo in oblast spraviti, da bi sami zasedli visoke in dobro plačane službe. Ko so bili ti rodovi še pod turškim jarmom, pritoževali so se vedno, da pri Turku le sila velja na-

mesto pravice; zdi se pa, da so se sami od Turkov naučili tega gospodarstva, ker tudi srbski in bolgarski voditelji ljudstva, kedar oblast v roke dobijo, ne poznajo pravice in postave. Ves svet obsoja kruto, nasilno samovlastno postopanje ministra Stambulova v Zofiji. Nič menj odurno je bilo v zadnjih letih postopanje srbskih državnikov. Kralj Milan je svojevoljno vladal po željah svojih inozemskih „prijateljev“, ni se nič oziral na želje in koristi svojega ljudstva, lahkomišljeno je delal državne dolgove in denar po nepotrebnem tratil in ga tujcem v žrelo metal, lahkomišljeno je pričel nesrečno vojsko zoper Bolgare, katero je sramotno zgubil; njegova vlada je bila prava vojska zoper lastno ljudstvo, ki je zavolj tega samega človeka zdihovalo in solze točilo. Potem je pa Milan vendar spoznal, da ni vreden, kralj biti, odložil je krono in jo prepustil svojemu mladoletnemu sinu Aleksandru. Ker je bil ta pa za kralja premlad, postavil mu je Milan tri varuhe ali regente, ki so namesto kralja vladali in sicer bi imeli to opravljati, dokler kralj ne dopolni 18. leta. Vsi ti trije varuhi pa so bili vzeti iz „liberalne“ stranke. Srbsko ljudstvo pa za to stranko ne mra in se oklepa po večini tako imenovane „radikalne“ stranke. Ta stranka izhaja prav iz ljudstva in se je rodila iz nezadovoljnosti s slabo Milanovo vlado. Takrat se je med ljudstvom govorilo, da se mora vsa Srbija „iz korenice“ predelati in vse napake Milanove vlade odpraviti; zato si je stranka pridela ime „radikalne“. Ko je Milan odstopil in so prišle nove volitve, zadobila je ta stranka veliko večino v srbski skupščini, to je v zboru srbskih poslancev, in vsled tega so se tudi ministri iz te stranke vzeli. To pa ni bilo po volji kraljevim varuhom, ki so bili kot liberalci nasprotniki radikalne stranke in bi bili vso oblast najrajši sami za se obdržali. Odstavili so tedaj radikalne ministre in na njih mesto poklicali same liberalce, svoje pristaše. Potem so razpustili skupščino in razpisali nove volitve. Pri teh volitvah se ni gledalo na postavo in pravico, ampak s surovo silo se je delalo na to, da zmaga liberalna stranka. Žandarji so morali volilce vkup goniti in jih siliti, da glasujejo za liberalce. Na več krajih se je ljudstvo zoper žandarje in vojake uprlo in prišlo je do krvavih pobojev. Ko pa vlada ukljub temu pritisku ni zadobila večine, razveljavila je toliko radikalnih volitev, kolikor je bilo

treba, da je imela v zbornici pičlo večino. Radikalni poslanci so zapustili zbornico in se vrnili vsak na svoj dom. Po celi deželi je bila silna razburjenost, in vsaki dan se je bilo bati, da se bo ljudstvo vzdignilo z orožjem v roci zoper svoje krivične tlačilce, namreč zoper regenta ali varuha Rističa in Belimarkoviča (tretji je nedavno umrl) in zoper njih liberalne ministre. Bila je res velika nevarnost, da bukne krvava ustaja, ki bi bila nesreča za celo deželo, pa tudi za mladega kralja, kajti lahko bi bil knez Karadžordžević, ki trdi, da ima tudi pravico do srbske krone, splošno nezadovoljnost izkoristil za sebe, Obrenoviča odstavil in se vsedel na srbski prestol. Misli se toraj, da sta oče in mati kralja Aleksandra sama svetovala mu to storiti, kar je storil.

Dogovoril se je namreč z nekaterimi zvesto mu udanimi častniki (oficirji); in ko so mu tisti povedali, da se na vojake brez skrbi zanašati sme, povabil je varuhe in ministre k sebi na večerjo. Med tem pa, ko je kralj z ministri jedel, zbrali so že oficirji nekaj oboroženih vojakov okoli kraljeve palače. Nekaj oficirjev je pa stopilo v izbo, ktera je bila prav zraven tiste, kjer je bila večerja, le ene duri so bile vmes, ktere niso bile zaklenjene, ampak le priprte. Ko se je tretja skleda na mizo prinesla, se je mladi kralj vzdignil in rekel, da hoče zanaprej sam vladati, da ne potrebuje nobenih varuhov več. Varuhi in ministri so temu ugovarjali in rekli, da bi bilo to zoper postavo, ker je kralj še za eno leto premlad. Med tem pa je eden od tistih, ki so pri kralju sedeli, poklical oficirje iz stranske izbe. Ti so brž pristopili ter rekli varuhom in ministrom: „Le tibo bodite, vi nimate nič več oblasti, vi ste naši jetniki.“ Zdaj so oficirji poklicali vojaške straže in ukazali so ministre in oba varuha v ječo odpeljati. Potem je šel kralj z oficirji doli pred hišo, kjer je stala velika množica vojakov. Ogovoril jih je in jim rekel, naj mu zvestobo prisežejo. Vojaki so ga pozdravili z „živio“ klici in mu prisegli zvestobo. Potem je šel kralj še v vse kosarne; vojaki so bili že pripravljeni in so mu prisegli zvestobo. O polnoči je bilo vse končano. Drugo jutro je kralj postavil nove ministre in mnogo novih uradnikov. Izdal je tudi oklic na ljudstvo, v katerem pravi, da je bil prisiljen do tega koraka, ker regenti in ministri niso spoštovali pravice in postave. Odslej pa da se bo

Slava Leonu XIII.!

(Pri Leonovi svečanosti v Celovcu dné 5. malega travna 1893 govoril Dr. Anton Medved.)

Ah!... zdaj pa moram govor drugače začet, kakor sem si mislil, ko sem danes iz Maribora odhajal. Kako bi bil jaz le slutiti mogel, da pridem k vam na svečanost, ki bo tako ogromno obiskana. Toliko vas je! Iz vseh krajev rajskolepe Koroške, kjer koli se sliši premili slovenski glas, ste danes semkaj prihiteli: „Veliko število vas zbranih mi daje pogum in dviga ponos“, rekel je nekdanji slavni Ciceron na Rimskem trgu. Tudi mene užiga vaša silna množica; rodi mi celi roj novih, visokoletečih misli; druge besede mi mogočno iz srca kipijo na dan; plamen govorniškega navdušenja se je še le pred vami svitlo unel — ni moči ga ukrotiti!

Bodite mi toraj iskreno pozdravljeni, preljubi! Čutim se takó srečnega, biti med vami! Pač blagor mu, ki se kot brat med dragimi brati in sestrami sladko raduje. In mi smo si danes bratje in sestre. Ako si to ne bi bili že po veri krščanski in po narodnosti slovenski, bratje in sestre smo si nocej po plemenitem, vzvišenem namenu, ki nas je k tej veličastni svečanosti pripeljal. Saj smo hrepeneč prišli proslavljat svojega Očeta, ne sicer krvnega, a dušnega; Njega, ki ga celó svetega Očeta imenujemo; Njega, ki vse národe z očetovsko roko blagruje in vse kot svoje ljube sinove in hčere z očetovsko ljubeznijo goreče objema. Da ga kolikor le mogoče slovesno častimo,

je naša sveta dolžnost. Sam Bog nam v tem prelep vzgled daje: kajti tudi On svojega namestnika na zemlji, Leona XIII., pred vseljnim svetom častno povzdiguje. Tako obilno blagoslavlja njegov trud; celó krepke vzdržuje njegove moči, in letos mu je dal milostno celó včakati že 50. leto Njegovega škofovskega posvečevanja. Leon XIII. lahko z Marijo Devico hvaležen izdihne: „Veliko mi je storil On, ki je vsega mogočen“. Zato se pa veseli letos o škofovski petdesetletnici Leona XIII. vsa katoliška cerkev in radostna kliče: slava Leonu! Milijoni in milijoni vdanih src bijejo že 15 let za papeža Leona, a letos zdé se mi ta srca altarji, na katerih neprenehoma plamtí kot čisti dar ogenj ganljive ljubezni do Njega.

O ljubezni in brezmejnem spoštovanju za Leona XIII. sem se že večkrat prepričal. Nikdar pa ne tako, kakor 16. grudna 1890. leta. V skrivne globočine svojega srca sem si isti blaženi dan zapisal neizbrisljivo. Imel sem namreč prvič srečo in čast, katero slobodno neskončno imenujem, videti sv. Očeta Leona XIII., da! z Njimi celó govoriti. — V Rimu, v Vatikanski palači sem bil; čakali smo prihoda sv. Očeta k velikemu konzistoriju. Neštevilne trume gibale so se kakor morskó valovje sem ter tje po blestečih sobanah. Obrazi so vsem veselja žareli; oči so koprnenja lesketale; srca pa so bila nestrpna, kot bi hotela reči: da bi le skoraj napočil zaželjeni trenutek! Mir in tihota vladata, niti sopsti vkljub neznosni stiski ni čuti. Zazdí se, da nekdo šepče: pst... zdaj... zdaj...! In res. Duri se odpró, srebrni križ se zasveti, ognjene čelade švicarske garde zabliščijo, in sredi med njimi — o nebeški prizor! —

nesejo na visokem prestolu Leona XIII. Majhna postava, upal, bled obraz (glasen porok neštetihih skrbi), a oči Njim žareče plamtijo, kakor cvetočemu mladeniču. Levica sloni Njim na prséh, z desnico pa blagoslavlja na vse strani v znamenje sv. križa. To so Leon XIII.! Ko so Njih trume zazrle, bilo je, kot bi bil žareč blisk iz neba v Nje švignil. Hipoma dvignejo se orjaško, kakor grom v burnem viharju po noči, enoglasno vpitje in klici: „Evviva il Papa-Rè! Živijo papež-kralj!“ Ti pozdravi doneli so od sobane do sobane vedno močnejše, močnejše, da se je vse treslo. Nepozabljivi trenutki, nepopisljivi utisi! Spomin na tisti 16. dan grudna me bo neločljivo spremljal do zadnjega zdihljaja; z mojim srcem pokopali ga bodo nekdanj pod hladno grudo.

Leon XIII. Jaz mislim, da ni mogoče, nemejeje ljubezni jasnejše pokazati, kakor sem takrat videl. Od kod pa izvira tolika ljubezen in toliko spoštovanje do Leona XIII.? Naravno je, da vsak kristjan visoko časti poglavarja svete cerkve. To češčenje in spoštovanje pa še povzdiguje oseba vsakratnega poglavarja, ako njo dičijo posebne čednosti in krasijo dražestne lastnosti. Že oseba Leonova, brez ozira na Njihovo najvišje dostojanstvo, mora vzbuditi brezmejno spoštovanje in ljubezen. Ako v duhu gledam dolgo vrsto slavnih mož, malo, malo jih je, pri katerih mi srce takó navdušenja vskipi, kakor pri Leonu XIII. Zlato solnce, jasno zvezdo, duhtečo rožo vsakdo čisla zaradi njih lastnosti, ki nam toli ljubko dopadejo. In kdo ne bo čislal Leona? — Sv. Tomaž Akvinski pravi: „Človeka sodimo po tem, kar on ljubi. Ako ljubi čednost, vedi, da je čednosten;

vse vladalo in vršilo po srbski ustavi in branile se bodo pravice ljudstva. Med ljudstvom je zavladalo silno veselje, ko se je zvedelo, kaj je kralj naredil, kajti vsi so sovražili krivične ministre. Po vsej deželi ljudje vriskajo in kralja hvalijo. Pa tudi cela Evropa hvali mladega kralja in njegov pogum ter odobruje njegov korak. Vsi časniki, kar jih v roke dobimo, so v tem enih mislij. Omenimo še, da je kralj skupščino razpustil in razpisal nove volitve ter obljubil, da bo smel vsak voliti po svoji volji brez vsake ovire.

Dopisi prijateljev.

Iz Prevalj. (Sv. misijon in naša posojilnica.) „Moli in delaj.“ Kdor se teh dveh rečij prav izuči, on svojo hišo na skalo sezida, in viharji svet je podreti ne zamore. Nepozabljive bodo tudi nam Slovincem Prevaljske fare te besede, ktere so nam še le pred kratkim razlagali misijonarji očetje Lazaristi iz Celja in Ljubljane. Obhajali smo namreč od 18. do 29. sušca v naši farni cerkvi „pri Devici Mariji na Jezeru“ sveti misijon. Hvala torej očetom Lazaristom za slovesne pridige (bile so namreč vsak dan 3 slovenske in zvečer ena nemška pridiga), ktere so bile po okoliščinah živo posnete, za občne potrebe osnovane, z lepimi izgledi okinčane in sv. pismom oživljene. V spominu nam bodo ostale, tako da bo opravičeno, kar ljudstvo govori: „Kratko pa dobro so nam povedali, njih pridige so nam bile večkrat prekratke, kakor predolge.“ Naj bi le stoteri sad obrodile v srcih vseh poslušalcev, da bi posebno tukaj pri nas Slovenci, kteri so se tolikokrat podali pod varstvo liberalne armade, enkrat k pravemu spoznanju prišli, in le poslušali glas svojih dušnih pastirjev, spominjajoč se besed: „Boga treba bolj poslušati, nego ljudi“, in po tem takim se bo še le njih žalost v veselje spremenila. Hitro nam je potekel čas sv. misijona, iz vseh krajev je ljudstvo skupaj zahajalo, in kakor gotovo upamo, je bil ta sv. misijon marsikteremu v zveličanje, ker je okoli 5000 ljudi sprejelo zakramente sv. pokore in presv. Rešnjega telesa. Bog povrni č. gg. misijonarjem za to dušno opravilo! Naj večja hvala gre pa našemu prečast. g. župniku, škof. in konsist. svetotovalcu, g. dr. Antonu Müllerju. Že sama cerkev v farni vesi jasno govori, kakega marljivega oskrbnika ima, in sv. misijon nas prepriča, kak dober dušni pastir so naš dragi gospod župnik. Lepa hvala jim za to, in Bog naj nam jih še mnogo let ohrani! Lepo se tudi zahvalimo vsem drugim duhovnim pastirjem, ki so nam v spovednici tako pridno pomagali. — Naša posojilnica je 4. malega travna, t. j. na velikonočni torek, imela svoj letni občni zbor. Lepo število udov je prišlo skupaj, in prečast. g. Lenc so nam v začetku prav lepo razlagali zgodovino, namen in stanje naše posojilnice. Staremu odboru se je izrekla hvala in enoglasno se je spet izvolil! Iz računskega sklepa za l. 1892. se razvidi, kako izdatno napreduje naša posojilnica, ktera sicer še le pol leta deluje, pa že 37.733 gld. prometa ima. Zatorej zasluži, da uživa pri Slovincih iz našega kraja popolno zaupanje in pričakujemo, da se bodo naši rojaki v potrebah z zaupanjem zatekali k njej, saj je vsikdar pripravljena rada pomagati. Svoji k svojim!

ako pa ljubi strast in hudobijo, smelo rečeš, da je strasten in hudoben.“ Poglejmo torej Leona XIII.! Iz tega, kar ljubijo, bomo si kaj lahko razložili spoštovanje in občudovanje, s kterim Njih obsipava celi svet, ktere netimo tudi mi kot drag zaklad v svojih prsih!

Kaj torej ljubijo Leon XIII.?

Pred vsem in nad vse ljubijo Onega, ki kraljuje nad oblaki, Boga, nebes in zemlje gospodarja. Kako ganljivo je videti pobožno srce! Ste že gledali blago mater, ki vneta k Bogu moli za svoje dete? Ste že gledali tužno devo, ki iht in grobu svojih starišev, roke k nebu povzdiguje in plakaje k Bogu za nje moli? Taka molitev tudi kamenito srce omehča. A lepše in bolj ganljivo in bolj pobožno, kot blaga mati za dete in deviška sirota za stariše, znajo Leon XIII. moliti. Kdor Njih vidi moliti, odkritosrečno izdihne: to je svetnik! Kdor je že imel srečo, biti pri Njihovi sv. maši, videl je, s kakšno pretresljivo svetostjo opravljajo nekravo daritev, s kakšno angeljsko pobožnostjo prosijo Vsegamogočnega za blagor, časno in večno srečo svete cerkve. Ni še dolgo, kar se je visok plemenitaš protestantske vere povrnil v naročje katoliške cerkve. Bil je pri sv. maši Leona XIII. S solzami v očeh sledil je Njihovim molitvam in prošnjam. Precej po sveti maši pa je javno zaklical: „Vera, ki ima tako svetega poglavarja, mora biti prava vera!“ Še tisti dan postal je vrl katoličan; serafinska pobožnost našega papeža ga je spreobrnila.

Toliko pobožnost more pa kazati samo tisto srce, ki je v resnici sveto in goreče ljubezni do Boga popolnoma prešinjeno. Ako sploh kdo na

Iz Vogrč. V sedanjih žalostnih časih se težko najde mož, kakoršen je bil posestnik g. Nužej Kerbec, p. d. Rudmaž pri sv. Primožu v Št. Vidski fari. Zato nas je pa tudi pretresla žalostna novica, ktero nam sporoča dobri njegov sosed Butej, da je blagi mož svoje posvetno romanje sklenil 5. mal. travna t. l. Rajni Rudmaž je bil revežem dober oče, cerkvam dobitnik in steber toliko stiskane slovenske domovine. Ker je imel odprto roko tudi za svoj rojstni kraj in je zdatno pripomogel, da se je za tukajšno faro oskrbelo dostojno zvonenje, je nas Vogrjanov sveta dolžnost, da ohranimo blagega dobitnika v hvaležnem spominu. Po posredovanju svojega najboljšega prijatelja veleč. kn. škof. duhovnega svetovalca in župnika g. J. Petermana je napravil vrh tega pri tukajšnji staroslavni cerkvi ustanovo, iz ktere bodo vsako leto tudi reveži obdarovani. Ubogih hvaležne solze in naše molitve naj spremljajo njegovo dušo pred sodni stol večnega Sodnika! Ko pisavec teh vrstic v duhu pokropilja tiho gomilo svojega starega prijatelja, si je pa tudi zvest, da se tudi na njega smejo obrniti besede sv. pisma: „Blagor mrtvim, ki v Gospodu umrjejo! Odslej, reče Duh, naj počivajo od svojega truda; zakaj njih dela gredo za njimi.“ (Raz. s. Jan. 14, 13.)

Od nemške meje. (Bralna društva.) Resnične besede je pisal „Mir“, ko je priporočal bralna društva in pevske zebre na deželi. Res bolj pametno bi bilo, ko bi mladenči kaj lepega in koristnega brali in se v lepem petju vadili, namesto da po kegljiščih postajajo ali pa celo v žganjarjih kvantajo. Pri nas je pa težavno, bralno društvo narediti, ker ljudje po slovensko nič brati ne znajo, nemščine pa tudi premalo zastopijo. To je žalostni sad nemške šole. Pri nas imamo namreč trdo nemško šolo, čeravno so otroci vsi slovenski. Mladina je vsa zdvijana in razposajena, kajti manjši otroci učiteljevih nemških opominov ne zastopijo, več se ga pa nič več ne bojijo. Kedar dolgih osem šolskih let mine in deček iz šole stopi, vrže bukve v kot in jih nikoli več ne pogleda. Pri nas ne berejo ljudje ničesar, nič slovenskega in nič nemškega. Slovensko branje jim dela težavo, ker se ga v šoli niso učili; treba bi bilo, da bi odrasli vnovič v šolo šli in se vsaj po slovensko brati naučili. Nemških knjig pa ljudje tudi ne berejo, ker jih kljub nemški šoli ne razumejo. V vsakdanjem pogovoru že tolčejo nemščino za silo, pa za ta namen zadostuje en par sto besed, kdor hoče pa nemške bukve prebirati, mora pa vendar poznati kakih deset tisoč besed, toliko si jih pa v šoli ne zapomnijo. Torej ni resnica, da se v šoli naučijo nemško, le nekaj besed znajo; in ko bi prišlo do tega, da bi slovenščino pozabili, bodo res trepi ali tokarji, ker ne bodo znali ne nemško, ne slovensko. Iz tega bote spoznali, da bo še veliko vode po Dravi oteklo, prej ko bo pri nas mogoče snovati bralna društva. Prej moramo dobiti take šole, da se bo mladina naučila gladko brati po slovensko. Z dobrim zgledom naj nam grejo naprej drugi srečnejši kraji, kjer mladina še ni tako zdvijana in kjer slovenščina ni čisto zavržena, tako da znajo ljudje po slovensko brati. Zastran pevskih zborov pa mislim, da bi kmetski fantje v vsaki dolini lahko naredili svoj pevski zbor. Le na delo!

zemlji — Leon XIII. — imajo tako srce. Toda krona bliščeče ljubezni do Boga so čednostna dejanja. „Ako me kdo ljubi, spolnuje moje zapovedi“, rekel je naš Zveličar. Vojak se kaže v boju, torej v dejanju, hrabrega junaka. Tak junak v boju za sveto stvar, za Božje pravice bili so od nekdanj naš Leon. Ko so bili papežev odposlanec v Belgiji, so tudi v smrtni nevarnosti odločno povzdignili svoj glas proti pogubnim puntarjem. Pozneje so kot nadškof v Peružiji z vsem pogumom se ustavljali krivičnim odlokom posvetne oblasti; raji so plačevali ostre kazni, kakor v osodepolnih trenutkih umolknil. Sedaj pa, ko so papež, ne mine nobena svečanost, nobeden velik sprejem, da ne bi slovesno oporekali krivicam, ki se Njim in sv. cerkvi godijo.

Iz ljubezni do Boga odpirajo dobrotljivo svoje roke revežem; akoravno sami ubogi, pritrčajo si od obilih darov, ktere Njim vneta častilci poklanjajo, tisoče in tisoče, in jih razkošno delijo, kjer trpinči najhujša sila. Po celi Italiji, posebno v Rimu, je Leonova dobrotljivost že v pregovor vpletana. — Posebno ganljivo pa kažejo svojo ljubezen do Boga v neutrudni skrbi za dušni blagor vseh vernikov. V Bogu so jih prvič pozdravili; v Bogu začnejo in končajo vsako pismo in izjavo: za Boga uneti ves svet — to je vrhunec Njihovih hrepenječih želj. Z jekleno marljivostjo in vstrajnostjo uravnali so modro po vseh delih širne zemlje cerkveno oblast, hirarhijo; v tem oziru še ni bila sv. cerkev nikdar tako trdna in krepka, kakor sedaj pod Leonom; sedaj je res silovita moč, ktere vrata peklena ne morejo premagati. Da bi vernike k večji ljubezni do Boga uneli, pospešujejo pobožne

Glasovi nasprotnikov.

„Bauernbund“ v Pliberku.

Dne 16. t. m. se je pri Metnitzu v Pliberku zbralo nekaj liberalcev, da bi obhajali svoj „bauern-tag“. Liberalni listi sami tožijo, da je prišlo le malo kmetov, toraj so bili najbrž le mestjani iz Pliberka, ki so za ta dan igrali vlogo „kmetov“. Ker pa že liberalni Pliberčani ne morejo biti brez svojega župana Herbsta, torej je prišel tudi lekar (apotecar) Herbst, in izvolili so ga za predsednika tega „kmetskega (?) shoda“ ali „bauerntaga“. Prvi je poprijel za besedo državni poslanec Fr. Kirschner. Pokazal je pač, da zna prav dobro besede zavijati in ljudem pesek v oči metati. On je res premeten lisjak, mi pa tudi nismo neumni in bomo njegove zvijače razkrili, da jih bo vsak lahko spoznal. Kirschner dobro vé, da lovska in gozdna postava naše gorjanske kmete v Podjurski dolini hudo stiska; on vé, da grof Thurn pri ljudstvu ni priljubljen, ker kmetije pokupljuje in jih v gozde spreminja, potem pa vse sosede s svojimi uradniki, lovci in gozdarji (borštinarji) trpinči, nadleguje in jim življenje greni. Zdaj pa hoče Kirschner grofa Thurna in vse graščake naši slovensko-katoliški stranki na hrbet obesiti in rekel je, da morajo koroški kmetje zato voliti liberalne poslance, ker je le od teh pričakovati (?), da bodo grofom nasproti stopili (?) in naredili pravično lovsko postavo. Od „fevdalno-klerikalnega“ poslanca, je rekel, pa ni pričakovati, da bi se zaganjal v predprave plemenitašev, ki so njegovi zavezniki. Mi se res čudimo, kako more Kirschner resnico tako predrzno zavijati! Kdaj se je še slišalo, da bi bil grof Thurn politični zaveznik slovensko-katoliške stranke? Ravno narobe je res, da nam njegovi uradniki pri vseh volitvah na vso moč nasprotujejo, in da naša stranka v večni vojski z njimi stoji, tako v političnih, kakor v gospodarskih zadevah. Pa ne samo grof Thurn, ampak tudi vsi drugi koroški graščaki razun edinega barona Reyerja so naši nasprotniki in podpirajo nemško-liberalno stranko, imenujemo le: barona Helldorfa, kneza Rosenberga, grofa Goësa, planinsko-rudarsko družbo itd. Pri Slovincih sploh ni „fevdalno-klerikalne“ stranke, pač pa imamo „fevdalno-liberalno“ stranko, kajti graščaki v slovenskih deželah na Koroškem, Štajerskem in Kranjskem so večidel Nemci in skoraj vsi vlečejo z liberalci ter slovensko-katoliški stranki nasproti delajo. To je vendar od sile, da si upa Kirschner tako govoriti. Naj pogleda vendar v deželni zboru okoli sebe in videl bo koroške graščake pri svoji liberalni stranki. In če sedi v državnem zboru, videl bo med svojimi liberalnimi tovariši trideset nemških graščakov. Koroški liberalci potrebujejo graščake in so veseli, da jih imajo, ker jih tako lepo ubogajo in jim pomagajo Slovence stiskati. Zato pa tudi od koroških liberalcev, med ktere spada tudi Kirschner in ves „Bauernbund“, ni pričakovati, da bi v deželni zboru naredili kako postavo, ki bi graščake zbolela, ker bi s tem graščake od sebe odgnali. Pa tudi v državnem zboru na Dunaju so liberalci navezani na pomoč graščakov, zato pa od liberalcev ni pričakovati, da bi naredili pravično, kmetom ugodno lovsko in gozdno postavo.

bratovščine, da vera prodere v vsa srca in vlada tudi v najzadnji kočiji v zapuščenih planinah. Ko so bili še nadškof v Peružiji, izdali so velekrasen pastirski list. V njem prelepo prosijo svojo ljubljeno čredo: „... Dajte nam stariše, ki bodo spolnjevali voljo Kristusovo ter nam izredili sinove in hčere, ki bodo pravičnost in čednost v globinah svojih src nosili. To vam bodo potem odlični značaji; iz njih nastale bodo srečne družine, ki bodo s plemenitim, zlahtnim mišljenjem prerodile olikani svet...!“

Slavna gospôda! Ako skrben pastir vrh zelenih gor svoje ovčice ljubeznjivo vabi, hitijo za njim, kamorkoli jih vodi. Nam so Leon XIII. najskrbnejši pastir. Njihov glas bodi nam opomin, kteremu se nikdo nikdar ne vstavlja! Velik modrijan pravi: „Po ljubezni do Boga se združujemo z Bogom; obsevani z lučjo njegovega bitja prehajamo vedno bolj in bolj v njegovo neskončno veličastvo.“ Poznamo li kje moža, ki bi nas sedaj take ljubezni do Boga lepše, kakor Leon učil v besedi in dejanju, v zapovedih in vzgledih? Ne vstavljam se torej, preljudi! čarobni moči Njihovega prelepega vzgleda. Naprej za bogoljubnim, s svetostjo obdanim Leonom XIII.! Naprej, dokler se nad zvezdami ne združimo z Bogom, ktereга ljubiti je že na zemlji nebeški raj!...

Kaj pa še ljubijo Leon XIII.? Učenost — ki vodi k resnici, hčerki Božji. Sedanji vek je razsvitljeni vek modrosti in učenosti; z njima se vsakdo ponaša. S pomilovalnim nasmehom zremo nazaj na „mračna stoletja“, v kterih so bojda narodi tovali v temnih zmotah. Marsikdo, posebno

Kar je tedaj Kirschner naši stranki očital, češ, da je zvezana z graščaki, to je grda laž, narobe pa je res, da je le njegova liberalna stranka zvezana z graščaki, in če bi Kirschner res kmetom tak prijatelj bil, kakor se dela, potem bi moral on liberalno stranko zapustiti in jej vojsko napovedati. Tega pa on ne stori, ampak je liberalno stranko v Pliberku le na vso moč hvalil. Med dobrotami, ktere smo od liberalcev prejeli, je naštel tudi sedanjo šolsko postavo in pa člen 19. drž. osn. postav, ki govori o ravnopravnosti vseh narodov. Mi pa, ki smo z ljudstvom v vedni dotiki, ne slišimo te šolske postave nikjer hvaliti, temveč povsod slišimo le zdihovalje: „Šola, šola, ta nas tepe, ta!“ O sedanji šolski postavi smo pa že toliko pisali, da nam menda ni treba še kaj več dostaviti. Kar pa zadene čl. 19., je tisti res lep, pa kaj pomaga, ko se ne izvršuje! Kaj pomaga lepa ura, če pa ne gre! Tisti člen se je naredil največ na prizadevanje slovenskih in dalmatinskih poslancev in liberalci so v to privolili, ker so si že takrat na tihem mislili, da ga ne bodo spolnovali, kakor se res tudi godi. Ravno liberalci si največ prizadevajo, da ta člen ne stopi v veljavo. Zato pa tudi nemamo nobenega uzroka, da bi liberalcem hvaležni bili za postavo, ktera se ne izvršuje, in ktero bi liberalci precej preklicali, ko bi spet oblast v roke dobili. — Kirschner je nadalje rekel, da koroški Slovenci zato ne smejo voliti slovenskih poslancev, ker slovenski poslanec nikoli ne bo privolil v nemške šole, koroški kmet pa hoče imeti nemške šole, ker brez nemščine ne more gospodariti. Prvi stavek je sicer resničen, namreč da slovenski poslanec nikoli ne bo privolil v čisto nemške šole; vendar pa je tudi v tem stavku ena laž skrita, ker se beseda tako zavije, kakor da bi mi hoteli nemščino čisto pregnati iz šol, kar pa ni res, ker mi zmirom pravimo, da naj bo poglobilni pouk v materni besedi, nemščina naj se pa v posebnih urah pridno uči, tako da bodo otroci v slovenski besedi dobro izučeni, zraven tega pa se bodo tudi nemščine naučili. V drugem (Kirschnerjevem) stavku so pa skrite tri laži. Prvič ni res, da naše ljudstvo hoče imeti nemške šole. Ko so se leta 1870. občine popraševale, ali hočejo nemške ali slovenske šole, so skoraj vse slovenske občine odgovorile, da hočejo pouk v obeh jezikih, da se bodo otroci po slovensko in po nemško brati in pisati naučili. Ako hočemo pa to doseči, mora biti glavni pouk v materni besedi, nemščina se mora pa v posebnih urah učiti, kakor to hoče naša slovensko-katoliška stranka. Če bi bila šolska oblast naredila take šole, potem bi ne bilo nobenega prepira zavolj šole. Ona je pa šole tako uredila, da se otroci samo v prvem letu slovensko brati učijo, potem je pa sedem let vse nemško. Take šole imenuje „slovensko-nemške“, v resnici so pa le nemške, kajti kar se otroci v prvem letu slovenskega naučijo, to v poznejših sedmih letih spet pozabijo, in kedar je osem šolskih let minulo, ne znajo po slovensko ne brati, ne pisati. Druga laž je to, ker Kirschner besede „nemščina“ in „nemška šola“ tako zameša, kakor bi to eno in isto bilo. On pravi, da kmetje ne

morejo biti brez nemške šole, ker ne morejo živeti brez nemščine, tedaj on besedo tako obrača, da če imajo le nemško šolo, potem je že gotovo, da bodo tudi nemško znali. Skušnja nas pa uči, da jih je dosti, ki so hodili osem let v nemško šolo, pa vendar nič nemško ne znajo, ali pa le prav malo. Če kdo zna en par sto nemških besed, ki jih vsaki dan sliši, to se še ne pravi, nemško znati; ampak tisti zna nemško, kteri zastopi nemške bukve in časnike tako, da razume vsako besedo in zna tudi drugim razložiti, kaj je bral. Za to je pa treba poznati najmanj 10.000 nemških besed; toliko si jih pa otroci v šoli ne zapomnijo, zato se pa tudi nemščine dobro ne naučijo. Naj bi bila torej nemščina še tako potrebna, iz tega še ne sledi, da so ravno tako potrebne tudi nemške šole, ker skušnja uči, da se otroci v nemških šolah na deželi ne naučijo zadosti nemščine. Tretja laž pa je to, da slovenski kmet na Koroškem ne bi mogel gospodariti brez nemščine. To smo sicer že več tisočkrat slišali, pa zmirom le iz ust nemškutarjev in Nemcev. Če bi na tem kaj resnice bilo, bi morali to tožbo najprej slišati iz ust takih slovenskih kmetov, ki nič nemško ne znajo; mi pridemo tudi s takimi v dotiko in slišimo jih tožiti o slabih časih, o visokih davkih, o nepokornih poslih itd., pa nikdar se ne pritožijo, da težko živijo, ker nič nemško ne znajo. To je prazen strah, s kterm nas hočejo nemškutarji strašiti, če je pa kmet dober in priden gospodar, bo tudi brez nemščine lahko živel, ker svoje pridelke tudi s slovensko besedo prav lahko prodá. Škoda za Kirschnerja, ki se tako modrega šteje, pa v take prazne strahove veruje!

Za Kirschnerjem je govoril naš stari „prijatelj“ Plavec (Škorjanc) iz Lovank. Očital je slovenskima poslancema Einspielerju in Muriju, da v deželnem zboru nista nič govorila. Liberalcem je pač težko ustreči; ako naša poslanca govorita, upijejo liberalci, da nemir delata, da ljubi „koroški mir“ razdirata; ako pa molčita, liberalcem spet ni prav. Kakor Kirschner, je tudi Plavec hvalil sedanje šole, ktere pa mi bolje poznamo, kakor on, čeravno je poslanec in bi moral stvarjem bolj globoko na dno pogledati. Njegova želja je tudi, da bi prav veliko tujcev na Koroško prihajalo; morda si na tihem misli, da bodo tujci pomagali, Slovence ponemčevati. Slovenci smo tudi brez tistih tujcev pošteno živeli od dela naših rok in se tudi zanaprej dela ne branimo; kdor pa dela, mu ni treba nikomur roke moliti, da bi kak „trinkgeld“ v dlan padel.

Tretji govornik je bil pl. Metnitz iz Pliberka. Rekel je med drugim, naj kmetje vkup držijo in naj vsi pristopijo k „Bauernbundu“. Na to pa ni vredno veliko odgovarjati. Če hočejo „bauernbundarji“, da bi vsi kmetje „vkup držali“, naj pa oni zapustijo liberalce in naj stopijo pod naše bandero; kajti to morajo vedeti, da mi nikoli ne bomo kajtajili katoliške vere in slovenske krvi, kdor to dvoje žali, s takim mi ne moremo vkupaj hoditi. „Bauernbund“ ne bo kmetom nič pomagal, on je preveč zvezan z liberalci, kteri kmetom niso bili nikdar pravi prijatelji. Prej imajo

kmetje kako pomoč pričakovati od „katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“, ki je slovenskim kmetom že pridobilo slovenskega potovalnega učitelja (dr. Kramarja) za kmetijstvo; „Bauernbund“ jim pa še ničesar ni pridobil. Že samo ime „Bauernbund“ je našemu slovenskemu kmetu zoperno, ker dobro ve, da hočejo te vrste liberalci naše slovenske kmete v to past le zavoljo tega ujeti, da bi jim služili v njihove liberalne namene; da bi jim pa v čem pomagali, o tem pa ni in ne bode nikdar ne duha ne sluha. Taki so „bauernbundarji“ liberalci in poboljšali se nikdar ne bodo. Sreča je le, da naš kmet že pričinja sam spoznavati namene „Bauernbunda“, in zatorej se njega in njegovih shodov že raje izogiba — in prav ima. Slava našim zavednim kmetom!

Politični pregled.

Na Dunaju so bile pred kratkim volitve v mestni zbor, in pri tem so antisemiti (protijudovci) dosegli lepo zmago, ker so celó v prvem razredu, kjer volijo bogataši, ki so do zdaj vedno liberalno volili, liberalcem vzeli pet sedežev. Liberalci so vsi poparjeni, ker vidijo, da bo njih gospodstva v glavnem mestu države kmalu konec. Izgled Dunaja pa bodo posnemala tudi druga mesta, in tako smemo vendar upati, da se bo na boljše obrnilo. Omeniti moramo, da se antisemiti čutijo kristjane in se potegujejo za krščanske šole, in oni so tudi za to, naj se dajo vsem narodom enake pravice, samo Judom ne. Ta stranka med avstrijskimi Nemci vedno bolj narašča. — Na Češkem še vedno ni konca ne kraja prepričev in razprtij, jeze in zdražbe. Vlada je predložila deželnemu zboru neko postavo, da bi se nekteri okraji ločili po narodnosti, kakor to nemški Pemci želijo. Čehi pa o tem nočejo nič slišati, da bi se dežela razrezala po jezikovnih mejah. Zdaj je pa videti, kakor da hočejo češki graščaki v to ločitev privoliti, vladi na ljubo. Zdaj se obrača vsa češka togota zoper graščake. Mi bi se pa nič ne čudili, ko bi graščaki enkrat Čeha na cedilu pustili, ker mladočeški listi graščake dan na dan napadajo in žalijo, in so to delali že prej, ko niso imeli nobenega povoda za to. — Baron Gudenus je postal deželni maršal v Dolenji Avstriji. — Katoliško misleči Štajerci majejo z glavami nad rektorjem Graških visokih šol, ki je v deželnem zboru pristopil k liberalni stranki, čeravno je duhovnik in profesor bogoslovja. — Moravski Nemci so ustanovili katoliško tiskovno društvo.

Hudi nemiri so bili zadnje dni v Belgiji. Delavci tam tirjajo občeno volilno pravico, da bo smel vsak voliti, kdor je 25 let star, naj že plača kaj davka ali pa nič. Ko jim vlada tega ni hotela dovoliti, ustavili so delo po celi deželi, zbirali so se v velike tolpe, po več tisoč na enem mestu, ter so hudo razsajali, okna pobijali itd. Uprli so se tudi vojakom in žandarjem, in pri tem boju je bilo mnogo ubitih in ranjenih. Zdaj so se stranke v državnem zboru vendar podale in privolile v

takozvani „liberalni“ časniki in „učenjaki“ preklinjajo s Perunovim srdom vse, karkoli se utegne ustavljanju občnemu napredku in prosveti. Čudno — tudi katoliška cerkev, pravijo, dela temu zapreke, češ: „Njeno svečeništvo je silno nevedno, ne dohaja druge »intelligence« na potu probujene omike.“ Hm... hm...! Recimo, da je to res — kar pa, hvala Bogu! nikoli ni bilo, ni in ne bo nikdar! — O angleškem kralju Alfredu pripoveduje nam zgodovina, da je bil grozno pohabljen na telesu. Noge so mu bile kruljave, hrbet mu je dolga bolezen sločila, roke nenaravno zvila; na desnem očesu je bil že v mladih letih oslepel, s kratka: Alfred zdel se je vsem po zunanosti najrevnejši berač, ne pa angleški kralj. A glavico je imel Alfred, glavo, bistro in prebrisan, da mu v kraljestvu nihče ni bil kos. Učen, zveden, moder vladal je v Angliji slavno in krepko, kakor še nikdo ne pred njim in ne za njim. Zgodovina čisla ga tako visoko, da mu je pridjala prečasten priimek: Alfred Veliki.

Vidite, preljubi! Ako bi tudi bili vsi drugi udje sv. cerkve sami nevedneži, črni ignoranti, hà, kaj-li to dene? če pa ima sv. cerkev glavo nad vse bistro, svitlo, veleučeno! Kdo nam bo torej kaj očital, če pa imamo za poglavarja Leona XIII. velikana učenosti, veleuma, za kterega bi bil tudi priimek „Veliki“ premal in preslab. V znanih prerokovanjih o Rimskih papežih imenovani so Leon XIII. „lumen de coelo — luč iz nebes“. Res, takó je! V Leonu dá Bog blesteti odsev svoje modrosti in vednosti. Svobodno — in sicer s ponosom — trdimo, da so Leon eden največjih učenjakov karkoli njih je kedaj solnce obsevalo. Celi učenjaški svet se Njim klanja, dobro vedoč, da Leon XIII. niso samo glavnik sv. cerkve, temveč tudi glavnik na bujnem

polju lepih ved in znanosti. Učen Anglež je prebral Leonovo encikliko o „delavskem vprašanju“; ves presenečen veli poln občudovanja: „Tako ne govori, ne piše človek, to so besede Božje modrosti“. O ne, Anglež — in vendar so to besede našega Leona! — Že v nježni mladosti odlikovali so se Leon med vsemi součenci po izvanredni nadarjenosti. Latinščino so imeli v oblasti, kot bi bili rojeni v njeni zlati dobi. 12leten mladenič so že zlagali latinske pesni; v poznejših letih so Njim pa ode in slavospevi vrel iz peresa, ki bi samemu Horaciju delali čast. Največjo učenost in modrost pa kažejo Leon XIII. v pastirskih listih ali enciklikah. Premnogo znanstvenih umotvorov bo kmalu v pozabljenosti za vselej pokopano, a Leonove enciklike bodo živele, one bodo rešile znanstveno čast našega veka; še v poznejših dobah bodo bogata zakladnica in nevsahljiv vir, iz kterega bodo zajemala vednosti žejna srca. Z vedno rastočim veseljem preštudiraj sem vse Leonove enciklike in daljša pisma. Kdor se v blagodejni duh, ki veje iz njih, utopi, se od njih ločiti ne more; tega sem se prepričal. Izmed enciklik omenim le eno, ki je pač najlepša med vsemi. Pravi se ji „de libertate humana — o človeški prostosti“. V njej razlagajo Leon pojem prostosti, njene meje in vrednost v političnem in društvenem življenju s tako bistroumnostjo, da Njim bodo za to encikliko še le bodoči rodovi hvaležni, ki bodo prostost človeško bolj temeljito razumeli, kakor mi.

Da bi pospeševali učenost, razglasili so največjega učenjaka naše vere, sv. Tomaža Akvinskoga, solnce na nebu krščanskih ved, zaščitnikom vseh šol. Z veliko marljivostjo in požrtvovalnostjo so že več učenjaških društev pod njegovim imenom ustanovili; pred vsemi vele-slavno akademijo sv. Tomaža v Rimu.

Zapovedali so tudi, da morejo biti vse vede na temelju in po načelih sv. Tomaža uravnane, ki se ja po strogi logiki in jasnih mislih med vsemi odlikuje.

Takega papeža, gospôda! pa sedanji vek potrebuje resnično. Ko vihtijo sovražne sile „uma svitli meč“ proti sv. cerkvi; ko hočejo pod krinko učenosti pretresti njen temelj in takó neusmiljeno zrušiti v prah in pepel njo samo, potem pa čez njene razvaline razliti pogubno valovje nevere in pohótne neuravnosti — v takem času, pravim, je Leon XIII. pravi Božji poslanec, drugi Noe v občnem potopu. On želi dvigniti sv. cerkev na vrhunec človeške omike. Čujte, kako divno, vzvišeno jo brani, rekoč: „Cerkev nikakor ni nasprotnica omike in napredka, olike in razvoja na polju človeških znanostij. Nasprotno; cerkev vedno do današnjega dneva razliva luč in blagoslov na vse stanove. Tudi sedaj osrečuje narode, goji omiko, ona, ki je mati prave kulture. Narode brez cerkve odgojevati se pravi: rastlino iztrgati iz rodovitnih tal... Kdo bo strasti našega časa z večjim vspehom krotil, kakor katoliška cerkev, ki vse stanove vabi in sili proč od strasti k resnemu, vstrajnemu delu; zraven njim pa z nebeško modrostjo podaja potrebna sredstva.“

Tako govorijo sv. Oče, z gorečo ljubeznijo in s celim srcem vneti za učenost, prosveto, omiko, ktero bi pa radi sv. cerkvi v varstvo izročili, da se sama ne izgubi iz prave poti. O da bi se le izpolnila Njihova želja; da bi le sv. cerkev bila tudi v vedi in učenosti vselej in povsod prva! Bratje in sestre! ako moremo, pomozimo tudi mi k temu vspehu! Ako družega ne premoremo, vsaj ljubimo učenost kakor jo ljubijo naš Leon XIII.

(Konec prihodnjic.)

občno volilno pravico. Vsled tega so se tudi delavci pomirili in so spet delati začeli.

Gospodarske stvari.

Umetna gnjezda za tice pevke. Prišla je spet v igred in ž njo so se povrnilo tudi tice pevke, te vesele prebivalke gozdov in logov. Glejmo, da te ljube goste lepo sprejmemo, ker niso samo prijetni temveč tudi zelo koristni za kmetovalca, kteremu ukončajo mnogo škodljivih mrčesov. Treba jim je pripraviti varnih in pripravnih stanovišč. Na to pa žal kmetovalci premalo mislijo, v nekaterih krajih se zdi, kakor bi koristne tice nalašč odganjali. Mnoge tice rade gnezdi v votlih drevskih. Pa ravno teh je vsako leto menj. Staro drevje se namreč poseka in novo nasadi; s tem pa zgubijo tudi tice svoja bivališča in skrivališča ter se preselijo drugam. Spet druge tice gnezdi rade v grmovju in živih plotovih. Pa tudi grmovje kmet rad iztrebi, ker misli, da mu ne donaja nič dobička, in tako zgubijo tice tudi to zavetje. Vendar pa je grmovje potrebno ne samo zavolj tičjih gnjezd, ampak tudi za izgojo bučel. Pri teh razmerah se potem ni čuditi, da se vedno zmanjšuje število koristnih tice pevke, množi se pa število takih tice, ki kmetu le škodo delajo. Ako tedaj na tvojem zemljišču primanjkuje starega drevja in grmovja, moraš koristne tice s tem privabiti, da jim narediš umetna lesena gnjezda, zlasti za senice, skorce, pastaričice itd. Gnjezda za senice obešaj na mala drevesa v visokosti štirih metrov od zemlje, pa ne več ko eno gnjezdo na eno drevo. Za skorce pa nič ne škodi, če je več gnjezd na enem drevesu, pribiti pa jih je v visokino 7 do 8 metrov, tedaj na visoko drevje. „L'ami d. p.“

Živinski sejmi meseca velikega travna.

Dné 1. vel. travna v Železni Kaplji in v Libeličah; 3. v Št. Andražu; 4. Podkloštrum in v Labudu; 6. v Wolfsbergu; 8. v Črni in v Trgu; 15. v Grebinju; 16. v Svincu in v Šmarjeti pri Wolfsbergu; 18. v Št. Pavlu; 23. v Doberli vesi; 24. v Beljaku; 25. na Ziljski Bistrici in v Kotljah; 29. vel. travna v Šmihelu nad Pliberkom, na Vratih v Naberjetu in v Celovcu (konjski sejm).

Novičar.

Na Koroškem. Gospod sodnik Globočnik je prestavljen iz Železne Kaplje v Slovenji Gradec. Bil je pravičen in Slovincem prijazen mož. V Kapljo pride sodnik Rothschild iz Slov. Gradca. — V jami pod Peco se je ponesrečil rudar Jurij Teran z dinamitom. Teško, da bi okrevale. — Še le zdaj zvemo, da je dné 26. svečana dr. Kramar govoril v Svetni vesi o živinoreji in o travnikih, dné 5. sušca pa v Vetrinjah o umetnih gnojilih. Želeti bi bilo, da bi g. dr. Kramar že naprej v časnikih razglasil, kje in kdaj bo govoril. Saj mora tudi njemu na tem ležeče biti, da dobi več poslušalcev. — Pri Šumiju v Svetni vesi so tatovi našli nove gare, petelina in štiri kure. — V Slov. Plajbergu se sprejme več žensk za umivanje svinčene rude. Stanovanje in drva so zastonj. Zasluzek dober. — V Pokrčah so ustanovili nemško „feuerwehr“, pa imajo svoje križe z gasilci, ki nemške komande ne zastopijo. Če na resnico pride, bo morda še slovensčina dobra. — Mesec mali traven zasluži letos res to ime, ker je zavolj suše še malo trave. Ubogi kmetje tožijo, da jim bodo zveneje vse zimske setve. — V Dvoru pri Pliberku ste pogoreli dve koči ter en hlev. — Dva gospodarja sta pogorela v Veliki vesi pri Št. Jakobu. — Beljaški nočni čuvaj se je obesil v zvoniku. — Za pogorelce v Bukovju so podarili farani v Vogrčah 3 gld. in č. g. župnik Škrbine v Vogrčah 3 gld. V imenu pogorelcev izrekamo prisrčno zahvalo.

Na Kranjskem. Stebra na Ljubeljskem vrhu sta poškodovana in se bota popravila na stroške koroške in kranjske dežele; vsaka bo dala 400 gld. Nam se noče dopasti, da je kranjski deželni odbor v to privolil in vse delo prepustil našemu koroškemu deželnemu odboru kar na dobro voljo, ker bo s tem le potrdil sedanje deželne meje, ktere so Nemci v svojo korist naredili, ko so razkosali stari, veliki Korotan. Divide et impera! Tudi se nam ne bode čuditi, ako bomo prihodnjič našli na stebrih Ljubeljskega vrha z zlatimi črkami vdolbene besede: „Vom Thal bis an die Gletscherwand, tön' deutsches Lied im Kärntnerland,“ ktero pesem nam naši nemški pevci tako radi in pogosto trobijo na ušesa. Ta nepremišljena popustljivost kranjskega deželnega odbora se nam zdi sploh nerazumljiva in vidi se, da je možakom, ki so imeli o tem odločevati, načelo in naša zgodovina deveta briga. Le tako naprej! — Nova romarska cerkev na Brezju je dobila lepo monstranco s 482 dragocenimi kamni. — Kanonika (korarja) sta postala č. g. Janez Sušnik,

župnik v Selcih, in č. g. Franc Povše, župnik na Ježici. — Lončarski strokovni učitelj g. Lohota se je vozil po Kranjskem v krajih, kjer se izdeluje lončarska posoda. Ogledal si je glino in storjene posode, da bo o tem poročal ministerstvu, ki bo morda na Kranjskem ustanovilo lončarsko šolo. — V Ljubljansko hranilnico se je do zdaj že uložilo 2,313.000 goldinarjev. Na posestva ima izposojenih 1,351.000 gld. Mi to domačo hranilnico, ki stoji na dobri, krepki podlagi, vsem Slovincem toplo priporočamo. Ne podpirajmo tujih zavodov! — Med Postojno in Divačo bodo letos nasadili 1,600.000 mladih borovcev; 800 ljudi bo pri tem opraviti imelo. — V Stobu pri Domžalah je pogorelo 21 streh. — Zgorela je tudi Škrjančeva hiša v Dilcah pri Hrenovicah, in pri tem se je mlada deklica do smrti opekla. — V Topolah pri Mengšu je 12 gospodarjem vse zgorelo.

Na Štajerskem. Posojilnica v Gornji Radgoni je imela lani 105 zadruženikov in 60.755 gld. prometa. — V Zrečah pri Konjicah je pogorelo pet hiš. — V Braslovčah se je ustanovilo pevsko društvo. — Tamburaški zbor se snuje v Mariborski čitalnici. — Razpadla je podružnica nemškega šulferajna v Kamnici. Vivat sequens! — Pri neki pravdi v Celju jih je sedem po krivem priseglo. Žalostno znamenje časa! — Nova šola se bo zidala v Šmarjeti na Pesnici. — Na štajerske deželne stroške se bo zidala železnica iz Zeltwege v Wolfsberg in iz Dravograda v Velenje. — V Središču je pogorelo 11 gospodarjev, pri sv. Marku pod Ptujem pa je ogenj pokončal 50 streh.

Na Primorskem. Delavsko podporno društvo v Trstu je imelo lani 1292 rednih udov, podpor je izplačalo 13.292 gld., za bolnike in potrebe pa 17.118 gld. — V Lomu je dinamitna patrona nekemu mladenču odtrgala roko. — Ovržene so občinske volitve v Ločniku in v Solkanu.

Po drugih deželah. Dné 14. mal. travna so sv. Oče sprejeli avstrijske romarje; bilo jih je blizo 2000, med njimi nad 200 Slovincem. Pri avdijski bili 7 škofov, namreč kardinal Gruša, knez nadškof Kohn, knezoškof Zwinger, Aichner, Napotnik, Valussi in škof Doppelbauer. Nadškof Gruša so prebrali latinsko adresu, na katero so po latinsko odgovorili papežev tajnik. Sv. Oče so bili zelo prijazni in so vsakemu romarju dali roko poljubiti. Poljski romarji, ktere so vodili knezoškof Dunajevski, bili so posebej sprejeti. Sploh je zdaj v Rimu zmirom dosti tujcev, ker romarji prihajajo od vseh strani. — Obhaja pa se je v Rimu še druga slavnost, namreč srebrna poroka laškega kralja. Na to slavnost je došlo mnogo najvišje gospode, med njimi nemški cesar in cesarica, nadvojvoda Rainer, veliki knez Vladimir itd.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Libeliče in okolico bode imela v pondeljek dné 1. maja 1893, ob 2. uri popoldne svoj **letni občni zbor** v gostilni gosp. župana Janeza Vric-a, p. d. Vuč-a v Libeličah po tem-le dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Govor. 3. Petje. 4. Vpisovanje novih udov in vplačevanje letnih doneskov. 5. Volitev novega odbora. 6. Volitev zastopnika za glavno skupščino. 7. Razni nasveti. Potem prosta zabava. K obilni udeležbi uljudno vabi vse zavedne Slovence in Slovence **načelnštvo.**

Hranilnica in posojilnica v Velikovcu vabi k **rednemu občnemu zboru**, ktere bo v nedeljo 14. velikega travna (maja) ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne g. Tauschitz v Velikovcu. Dnevni red: 1. Poročilo o društvenem delovanju leta 1892. 2. Račun za leto 1892. in premoženjsko stanje 31. decembra 1892. 3. Potrjenje letnega računa. 4. Izvolitev načelstva. 5. Privoljenje nagrade za poslovanje v letu 1892. 6. Sprememba in razširjanje pravil. 7. Razni nasveti.

Odbor.

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	5	—	6	30
rž	4	40	5	50
ječmen	4	70	5	90
oves	2	55	3	20
hejda	4	30	5	35
turšica (sirk)	3	75	4	70
pšeno	6	50	8	10
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	20	1	90
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 3 gld. — kr. do 3 gld. 30 kr., kisló 1 gld. 50 kr. do 2 gld. 50 kr., slama po 2 gld. — kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 68 do 72 kr. kila, maslo in puter po 95 do 105 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 33 do 35 gld. stari cent.

Peter Nikolić

v Zagrebu

priporoča svoje največje skladišče raznih oljnobarvenih slik, okvirov, ogledalov, vsakovrstnih ur, šivalnih strojev, posod ter jedilnega orodja iz kineškega srebra, železnega in lesenega pohištva itd. itd.

Cene so jako nizke in plačuje se lahko v mesečnih obrokih.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je prevzel

gostilno pri „Matevžu“ v Črni

ter se bode potrudil gostom postreči z dobro jedjo in pijačo kakor vsaki dan s svežim (frišnim) pivom. Ima na razpolaganje tudi prenočišča za popotnike. Priporočujoč se prosi za obilni obisk, zagotavlja dobro in ceno postrežbo ter se znamenuje z odličnim spoštovanjem

Primož Stuler,

oštir gostilne pri „Matevžu“ v Črni.

Zahvala.

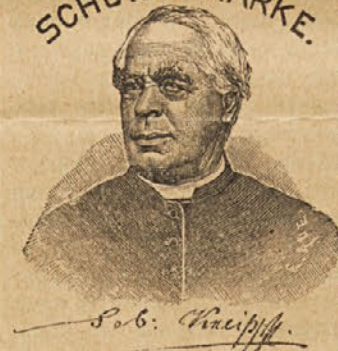
Dolžnost mi je, izreči iskreno zahvalo č. gg. usmiljenim bratom v Št. Vidu na Glini, da so v svoji bolnišnici tako ljubeznjivo stregli mojemu bolnemu nečaku Jožefu. To bolnišnico bom vedno toplo priporočal in le želim, da bi našla povsod in zadosti gmotne podpore.

V Starem Dvoru pri Grabštanju dné 20. mal. travna 1893.

Jožef Kulnik,

posestnik in gostir.

SCHUTZ - MARKE.

Kdor hoče uživati dobrote edino pristne, ne na pol sežgane in slabo okusne

Kneippove sladne kave, naj kupuje le rudeče, štirovoglata zavoje od Oelzovih bratov, ki nosijo kot varnostno marko sliko s ponvo. Mešana z

Ölzovo kavo,

ki je najboljša in najcenejša kavina primes, daje kavo, ki bobovo breztečno kavo daleč prekosi, ki je zdrava, dober kup in tečna.

Bratje Ölz v Bregencu,

v Avstro-Ogerski državi edina od častitega gospoda župnika Kneippa priporočena tovarna za sladno kavo.

➡ Dobi se v vseh boljših prodajalnicah za tržaško blago.

Peter Fessl,

urar na starem trgu števil. 10 v Celovcu.

Zlate ure za gospode po gld. 22.— in više.

„ „ za gospe „ „ 13.50 „ „

Srebrne remontoir-ure „ „ 7.— „ „

Srebrne remontoir-ure za gospe „ „ 7.50 „ „

Srebrne ure na ključ „ „ 6.80 „ „

Za pristno zlato in srebro se jamči.

Ure iz nikla in metala po 4 gld. in više.

Verižice iz nikla in metala po 25 kr. in više.

Privezki iz nikla ali metala po 15 kr. in više.

➡ Poprave se izvršijo hitro in dober kup. ➡

Za nove ure in poprave se jamči dve leti.

Izvrstno reže Ph. Mayfarthova reporeznica.

Nadalje se priporočajo stroji za robkanje turšice, mlini za trojano moko in meškalnice, posebni mlini za trojano turšico, ki služi konjem v hrano, meškalnice za krompir, žitne čistilnice,

slamareznice ročne, ali na gepelj ali pa na par, mlin za oljne tropine, mrvo-parec itd.

PH. MAYFARTH in dr., tovarna za stroje. Dunaj II/1, Taborstrasse 76.